GABRIELA ADAM
VERONICA ANA VLASIN
(Cluj-Napoca)

STRUCTURI RESTRICTIVE ÎN DIALECTUL DACOROMÂN

Cercetarea noastră îşi propune inventarierea şi analiza structurilor restrictive prezente la nivel dialectal, distribuţia teritorială a acestora şi evidenţierea modalităţilor specifice prin care se realizează.

Studiile de gramatică menţionează ca adverbe restrictive pe *doar* şi pe *numai*, pentru contextele afirmative, iar pentru contextele negative, adverbul *decât* (GALR II, p. 116, 584 şi urm, 591). Georgeta Ciompec (1985, p. 198), în studiul dedicat morfosintaxei adverbului românesc, extinde clasa (semi)adverbelor restrictive la următoarele lexeme: *fără*, *fără cât*, *fără numai*, *fără* (*de*) *cât numai*, *afară numai*, menţionând că aceste adverbe presupun forma negativă a verbului precedent.

Având în vedere spectrul combinatoriu foarte larg al adverbelor de mai sus, Dumitru Nica (1988, p. 150) le numeşte *adverbe particule*, prin cel de-al doilea termen al expresiei denominative reliefând capacitatea acestora de a apărea într-o distribuţie mai largă şi liberă faţă de adverbele propriu-zise (apar în distribuţie cu un substantiv, pronume, verb, adverb).

Prin raportare la seria de adverbe menţionată mai sus, în daco-română posibilităţile de realizare a construcţiilor restrictive sunt mult mai variante, restricţia fiind, de cele mai multe ori, dublu marcată.

Acest fenomen este o tendinţă mai veche în limbă, ce datează încă din secolul al XVI-lea. Pentru evidenţierea restricţiei, în secolele al XVI-lea şi al XVII-lea, se utilizează, ca echivalent al lui *numai*, şi lexemul *singur*, ca adjectiv, folosit atât în context negativ (*De lucru drepteadză-se omul, nu de credinţă singură* – Codicele Voroneţean), cât şi în context afirmativ (*Apostolii nu de la oameni, nece pentru*

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

oameni, ce sănguri de la Hristos era aleşi – Noul Testament, 1648). Valoarea adverbială a lexemului *singur* folosit în structurile restrictive se dezvoltă ulterior, probabil datorită apariţiei acestuia în vecinătatea/distribuţia altor adverbe restrictive: *Prerogativele parlamentului prin nimic nu sînt ţărmuite* ***decît sîngur*** *prin neputinţa firească* (FM, 1839), *Se pot vedea* ***numai*** *unele cu ochii slobozi, şi altele* ***singur*** *cu ajutorul ocheanului* (Rus. I)[1].

Folosind ca sursă de bază trei chestiuni din ALR I[2] ([251] *Greierul vara numai cântă*, [291] *Au plecat toţi ai casei, am rămas numai eu*, [342] *Nimenea pe lume nu mă poate ajuta, numai bunul Dumnezeu*), am urmărit principalele tipuri de structuri restrictive şi dispunerea geografică a acestora în funcţie de particularităţile morfologice ale termenilor utilizaţi pentru reliefarea restricţiei.

Analizând răspunsurile pentru chestiunea [251], unde contextul urmărit este cel afirmativ, am identificat mai multe situaţii care ilustrează restricţia, de la afirmarea implicită a acesteia – adverbul fiind complet absent, simpla precizare de tipul: *greierul cântă vara/vara cântă/cântă toată vara* pare a fi suficientă pentru informator (vezi h. 1, pct. 5, 12, 28, 35 etc.) (ori, după precizarea în sine, adaugă: *greierul toată vara cântă, altă nu mai face, nica, nicuţa* – pct. 540), până la exprimarea redundantă, prin intermediul aglomerării de adverbe restrictive în context negativ: *nu face altceva decât numa cântă*, de ex., în pct. 49.

Structurile identificate sunt următoarele:

În context afirmativ:

numai *cântă*; *face altceva* ***decât*** *cântă* (pct. 839).

În context negativ:

nu *face altceva/altăce/nimic*, ***numa*** *cântă*;
nu *face nimic/altceva*, ***decât/cât*** *cântă*;
nu *face (nimic),* ***fără*** *cântă*;
nu *face altceva*, ***decât numa*** *cântă*;
nu *face altceva*, ***numai decât*** *cântă* (pct. 880);

[1] Vezi, pentru sursele exemplelor, DLR.

[2] Pentru alte exemplificări am apelat şi la culegeri de texte dialectale (vezi secţiunea SURSE de la finalul articolului).

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

***nu** face nimic, **doar** cântă* (pct. 885);
*cântă, altceva **nu** face* (pct. 810) – restricţie exprimată în absenţa adverbelor discutate.

Faţă de chest. [342] (vezi *infra*), distribuţia teritorială a lui *numai* în construcţiile negative este diferită faţă de construcţiile afirmative. *Numai*, folosit în context negativ, formează arii în partea nord-vestul Moldovei, în sudul Crişanei, sudul Republicii Moldova, şi, formând arii mai restrânse, este ocurent în restul teritoriului dacoromân (excepţie face Maramureşul).

În dacoromână, în ceea ce priveşte raportul dintre *decât* şi *numai*, plecând de la structura *nu... numai* (Nimenea pe lume ***nu** mă poate ajuta **numai** bunul D-zeu*, chest. [342]) se constată că în graiurile din Banat, Crişana, Maramureş, Transilvania[3] şi jumătatea de nord a Moldovei se manifestă tendinţa utilizării lui *numai*, de cele mai multe ori folosit în context negativ. Partea de sud a teritoriului dacoromân (graiurile din Oltenia, Muntenia şi sudul Moldovei) reflectă, cu precădere, utilizarea lui *decât*, atât în context negativ (cel adaptat normei literare a limbii române), cât şi în context pozitiv[4]: *Ş-a rămas decât cu taică-su* (TDM I, p. 228). Mioara Avram (1977, p. 32) consideră că utilizarea lui *decât* în context pozitiv este o particularitate a graiurilor munteneşti şi se datorează întrebuinţării acestui adverb în construcţii exceptive, cum ar fi cea din exemplul: *Alfel nu erea/decât cînipă iera* (TDM II, p. 144).

Din răspunsurile informatorilor reiese că utilizarea contextului negativ oferă o gamă mult mai variată la nivelul răspunsurilor, aceasta fiind condiţionată, probabil, de posibilităţile combinatorii mult mai extinse ale nominalului.

[3] În studiul Georgetei Ciompec (1985, p. 259) se precizează că utilizarea lui *numai* în context negativ în graiurile din Transilvania este considerată a fi o particularitate mai veche de exprimare a restricţiei, cf. ex. *nu e aicea altă **numai** casa lui Domnezeu* (*Palia de la Orăştie* (1581–1582). Ediţie îngrijită de Viorica Pamfil, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1968, p. 95/23).

[4] Trebuie să menţionăm faptul că acest fenomen nu apare în mod explicit în răspunsurile la chestiunea [251] *Greierul vara numai cântă*, întrucât într-un singur punct (839) se înregistrează ultilizarea lui *decât* în context afirmativ: *greierul vara face alceva decât cântă*; această situaţie se datorează şi faptului că în multe puncte din sudul ţării s-a răspuns generic: *greierul vara* (*tot*) *cântă* (vezi *supra*).

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

Analizând răspunsurile pentru chest. [342], se poate constata, cu uşurinţă, prezenţa a trei arii mari, în ceea ce priveşte repartiţia structurilor restrictive în context negativ (vezi h. 2).

Astfel, structura *nimeni nu... numai...* este prezentă în cea mai mare parte a teritoriului investigat, cuprinzând Banatul, Crişana, Transilvania, Maramureşul, partea vestică a Moldovei, Carpaţii Meridionali, sudul Republicii Moldova şi nordul Dobrogei;

nimeni nu... decât... apare în Oltenia, Muntenia, zona centrală a Dobrogei, sud-estul şi centrul Moldovei;

nimeni nu... numai unul... formează o arie mare, cuprinzând partea central-estică a Republicii Moldova (pentru comentarii, vezi *infra*).

Pe lângă acestea, am identificat următoarele structuri restrictive:

cât + singur: *nimenea pe lume nu mă poate ajuta* ***cât singur*** *bunu D-zeu* (pct. 159);

decât + numa(i): *nu mă poate ajuta* ***decât numa*** *D-zeu* (pct. 56, 194, 402, 518, 582, 764 etc.);

decât + singur: *nu mă poate ajuta* ***decât singur*** *D-zeu*. Această structură se regăseşte în câteva puncte din estul Olteniei (pct. 825, 850, 856, 870) şi sud-estul Munteniei (pct. 746, 720, 980, 986, 990) (vezi h. 2). În context pozitiv structura apare în texte dialectale din Muntenia: *Eream* ***decât singur*** *cu-arma-n mână, atât aveam* (TDM I, p. 265), ***Decât singur*** *unu l-am scăpat* (TDM I, p. 11). În două puncte am identificat construcţia **decât + singurul**: *nimeni pe lume nu poate ajuta* ***decât singurul*** *D-zeu* (pct. 887, 922), comparabilă cu **decât + unul**, datorită ideii de unicitate (vezi *infra*).

decât + numai + singur: *niminea nu mă poate ajuta* ***decât numa singur*** *D-zeu* (pct. 900);

fără + numai: *nu mă poate ajuta* ***fără numa*** *D-zeu* (pct. 9); de asemenea, în pct. 229, iar în textele dialectale: *Cije* ‘colţunaşi’ *nu făceau* ***fără numa****...* ***numa*** *aluat aşea* (GRU, p. 17);

fără + numai + cât: *nime nu-mi ajută* ***făr numa cât*** *D-zeu* (pct. 660);

fără + numai + singur: *nu mă poate ajuta* ***fără numa singur*** *D-zeu* (pct. 164);

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

numai + decât: *nimenea în lume nu m-ajută* ***numai decât*** *D-zeu* (pct. 174); *nimeni nu stă-ntr-ajutor,* ***numai decât*** *D-zeu* (pct. 798);

numai + fără + decât: *nimeni pe lume nu mă poate ajuta* ***numa făr-decât*** *Dumnezeu* (pct. 454);

numa + însuşi: *nu poate ajuta nime,* ***numai însuşi*** *Ăl de Sus* (pct. 140);

numai + altul nime: ***Numai*** *Dumnezeu mă poate ajuta/m-ajută,* ***altul nime*** (pct. 138, 278, 445);

numa(i) + singur: *nu mă poate ajuta* ***numa singur*** *D-zeu* (pct. 61, 85, 109, 273, 516, 782);

decât + unul: *nimeni (pe lume) nu-mi poate/nu mă poate ajuta* ***decât unul*** *D-zeu* (pct. 424, 684, 710, 857);

decât + singurul: *nimeni pe lume nu poate ajuta* ***decât singurul*** *D-zeu* (pct. 887, 922).

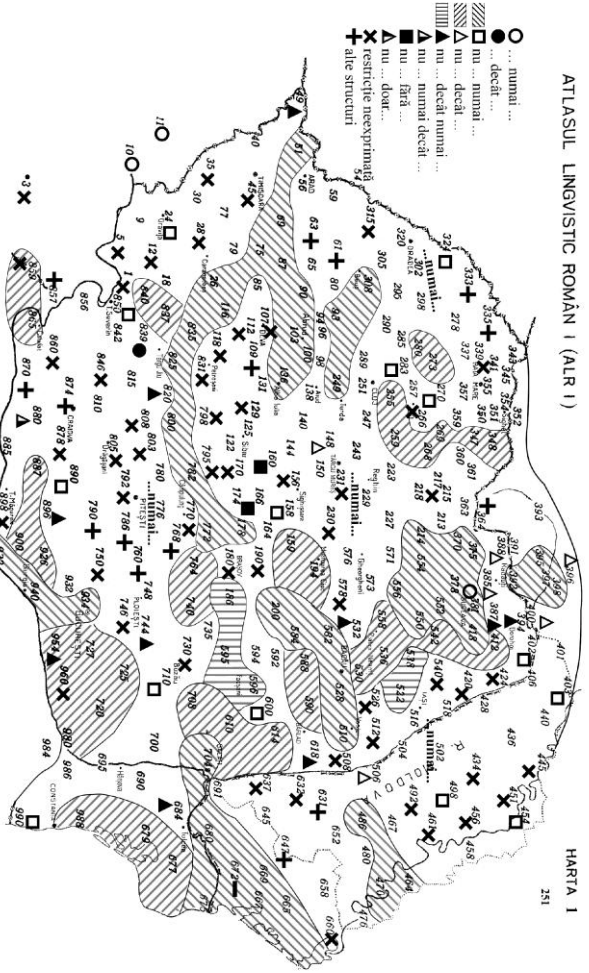
Aşa cum menţionam mai sus, restricţia este dublu sau chiar triplu marcată în mai multe puncte de anchetă.

Asocierea pleonastică a două lexeme specializate sintactico-semantic pentru realizarea restricţiei: *decât numai* sau *numai decât*[5] este frecvent regăsită în graiuri, atât în construcţii în care subiectului i se cere, în mod indirect, să folosească un context pozitiv (cf. chest. [251] *Greierul cântă numai vara*, pct. 49): *greuruşul vara nu face alceva* ***dăcât numai*** *cântă*, pct. 186: *greele vara nu face alteva* ***decât numa*** *cântă*, pct. 522: *griăru nu face vara altăceva* ***decît numa*** *cântă*, pct. 532, 538: *greuruşul vara nu face altă nica* ***decât numa*** *cântă* etc.), cât şi în situaţiile în care subiectului i se cere să răspundă folosind un context negativ (cf. [304] *Nimeni pe lume nu mă poate ajuta numai bunul Dumnezeu*).

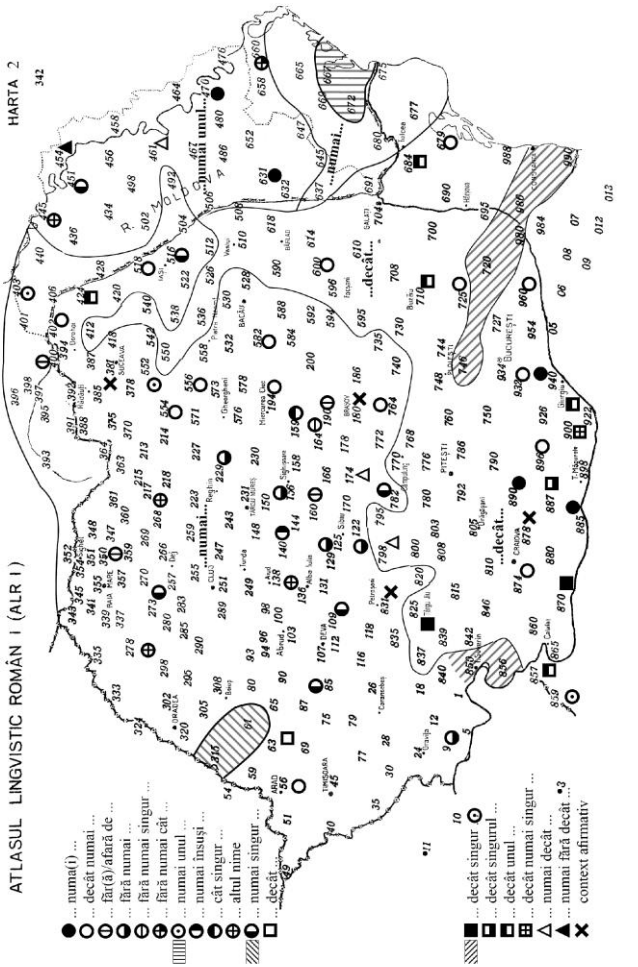
Preferinţa pentru utilizarea lui *decât* în context negativ în graiuri din Muntenia şi Moldova poate fi remarcată şi în ceea ce priveşte asocierile tautologice, în aceste zone folosindu-se gruparea ***decât numai***: *nu face altceva* ***decât numa*** *cântă, nimeni pe lume nu mă poate ajuta* ***decât numa*** *D-zeu* (vezi h. 1 şi 2).

[5] Mioara Avram (1977, p. 32) consideră că ordinea *decât numai* este specifică graiurilor munteneşti, însă apare şi în mai multe puncte din Moldova (vezi h. 2), iar ordinea *numai decât*, considerată a fi specifică graiurilor vestice, se regăseşte doar într-un punct în sudul Transilvaniei şi unul din nordul Olteniei.

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

Grupările formate din unul sau două adverbe restrictive (*decât numai*, *fără numai*, *numai decât*) şi un adjectiv/pronume nehotărât (*singur*, *însuşi*, *unul*) pot să apară în două variante semantice echivalente, din punctul de vedere al prezenţei sau absenţei celui de-al doilea/al treilea mijloc de intensificare a restricţiei: *nu mă poate ajuta* ***numa singur/însuşi/unul*** *D-zeu* vs *nu mă poate ajuta* ***numa*** *D-zeu*.

Componenta semantică cantitativă a celor trei unităţi lexicale (*singur*, *însuşi*, *unul*), ce poate fi rezumată la nota 'unic' din ansamblul trăsăturilor semice, contribuie la potenţarea sensului restrictiv. În aceste contexte, ocurenţa adjectivului *singur*, a adjectivului de întărire sau a pronumelui nehotărât constituie un suport semantic, rolul acestora reducându-se la cel de accentuare a semnificaţiei restrictive. Echivalenţa funcţională dintre adjectivul *singur* şi pronumele/adjectivul de întărire este un fenomen vechi, ce nu apare doar în graiuri, pe care îl întâlnim în sintaxa textelor de limba română veche. Compară: *şi deca lăsă gloatele, sui-se în codru însuş* (= singur) *a se ruga*, cu *însuş* (= el) *era aciea*[6], *Iară singur* (= însuşi) *au tras spre ţara sa, pentru să-şi mai înglotească oaste şi să mai obosească pre leşi* (Costin, *De neamul...*, p. 23). Această distribuţie complementară a celor două lexeme l-a determinat pe Eustatievici Braşoveanul (la 1757) să încadreze lexemul *singur* în clasa pronumelor, alături de formele *eu, tu, sine* etc. (Frâncu 2009, p. 281).

Deşi cele trei lexeme aparţin unor clase lexico-gramaticale diferite, ele se află în raport de substituţie unul faţă de altul. Extinzând sfera substituţiei acestora, constatăm echivalenţa lor cu adverbul de mod *chiar*: *nu mă poate ajuta numai chiar D-zeu*. Această identitate semantico-sintactică (*chiar*, *însuşi*, *singur*, *unul*) se datorează, în principal, comunităţii de sens a celor patru lexeme. Distincţia de sens dintre adverbul *chiar* şi adjectivul de întărire *însuşi* este, în opinia noastră, imperceptibilă, ambele lexeme având rolul de a intensifica gradul de asertivitate. Valorile semantice de reliefare, întărire, de restricţie/excepţie sunt, în multe cazuri, asociate în structura discursivă a informatorilor. Spre exemplu, când unui subiect i se cere să spună

[6] *Tetravanghelul diaconului Coresi*, reimprimat după ediţia primă din 1560–1561 de Arhiereul Dr. Gherasim Timuş Piteşteanu, cu o prefaţă de C-tin Erbiceanu, Bucureşti, Tipografia Cărţilor Bisericeşti, 1889, p. 33.

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

ce se întâmplă când toţi ai casei pleacă şi rămâne acasă numai el, se poate remarca faptul că răspunsurile nu se reduc la structura *numai eu*. Inventarul construcţiilor se dezvoltă în jurul pronumelui personal, formă accentuată, *eu*, în acest context putându-se identifica următoarele structuri (ALR I, chest. [291]): ***numai io singur***, ***numai io*** *am rămas* ***ca unul singur***, *am rămas* ***eu singură***, *numai* ***singur***, ***fără eu*** *(o plecat tăţ d-acasă, n-am rămas* ***fără eu*** *cu dânsul* pct. 350). În Muntenia se păstrează structurile realizate atât prin prezenţa adverbului restrictiv *decât*: ***Decât singur eu*** *am rămas aicea* (TDM III, p. 954), cât şi a adverbului restrictiv *numai*: *dacă caşul era prea mare, nu puteam* ***numa io singur*** *să-l ridic* (TDM II, p. 257), *s-a dus* ***numa ea singură*** *ş-a dat egzamen* (TDM II, p. 634), *vinindă, vinindă* ***iel numa singur*** *pă drum aşa a zis* (TDM II, p. 664).

Gruparea *eu singur* nu actualizează întotdeauna sensul restrictiv, ci, în unele contexte, se rezumă doar la cel de întărire, de emfază: ***El singur*** *s-a-mpuşcat*[7], *Dăp-aceea l-am săpat* ***io singur***, *singur l-am săpat, şirele numa* (GRU, p. 23), pentru comparaţie: *Cela ce va fi talhar de drum, şi de se va fi mărturisit* ***el singur***[8], *său de vor fi mărturisiţĭ niscare oamenĭ bunĭ credincioşĭ, său de'l vor fi prins tălhuind de faţa, pre acesta să'l spânzure într'acel loc unde va fi tălhuit*[9], *Cearcă la turnul cetăţii Sucevii dispre amiadzădzi, unde scrie sus că ieste tocmit de Irimie-vodă şi la partea cetăţii vei afla numele lui Despot-vodă, care slove pe lângă buor le-am citit* ***eu singur*** (Costin, *De neamul...*, p. 215).

Din punctul de vedere al distribuţiei, adverbul *numai* cunoaşte o gamă variată de realizări, putându-se combina cu:

---

[7] *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Moldova şi Bucovina. Texte dialectale*. Volumul al II-lea, Partea 1. Culese de Ion-Horea Bîrleanu şi publicate de Doina Hreapcă şi Ion-Horia Bîrleanu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2002, p. 102.

[8] Acest context poate fi regăsit şi în textele de după secolul al XVII-lea: *Bucură-te drept acéia, că* ***tu singură*** *aĭ prorocit* (Antim Ivireanu, *Didahiile*, I, II, Tipografia „Cărţilor bisericeşti". Prefaţă şi notiţe biografice de P. S. S. Episcopul Melhisedec, 1888–1889, p. 143) sau, în texte contemporane: *N-o să ne înţelegem împreună dacă vorbesc numai* ***eu singur*** (Marin Preda, *Delirul*, Jurnalul Naţional, Bucureşti, 2009, p. 222).

[9] *Carte românéscă de învăţătură de la pravilele împărăteştĭ şi de la alte giudéţe (1646)*, Editor Gheorghe A. Sion, Botoşani, 1875.

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

a. substantiv: *Nimea-n lume nu mă auzi/**numa Maica Precista** din cer* (ALRT II, p. 276), *acolo **numa neamurile** se cheamă* (GRU, p. 27), ***numa popa** şi **notarăşu** dîn sat... **numa** ii cumpărau* (GRU, p. 51), *Io n-am vinit la tine dă slujnică, **numa dă femeie*** (GRU, p. 70), *La noi **numa ţiganii** s-ocupă cu făcutu di cărămidă* (Teaha 1961, p. 169), *Femeia sau muiera care-i harnică şi-i bună de lucru apu acea n-aşteaptă să meargă **numa la târg** şi să dea bani pe verdeţuri* (*ibidem*);

b. adjectiv: *La noi nu umblă muierile **numa desculţe**, pe timpu verii*. (Teaha 1961, p. 184);

c. numeral cu valoare adverbială: *Se numără tăt tri fire, da numa de zece ori la o jirebiuţă, nu de doauăzeci ca la râşchitor* (Teaha 1961, p. 193);

d. verbe predicative: *Apăi **numa stîng** numănarea, apăi şed şi mănînchă* (ALRT II, p. 11), *Nu lucrai nimica astăzi **numa umblai** din sus-un jos, din coacea-ncolo, ca guda*. (Teaha 1961, p. 184);

e. adverbe sau locuţiuni adverbiale: ***num-asara**-m fost în sat la nevastă cu bărbat* (ALRT II, p. 131), *n-are crengi **numa sus-sus*** (GRU, p. 42).

Întrebuinţarea adverbelor în funcţie de contextul pozitiv sau negativ al construcţiilor în care apar – adverbului restrictiv *numai* corespunzându-i, în construcţii negative, *decât* –, nu se regăseşte decât parţial în graiurile dacoromânei.

Analizând materialul oferit de ALR I, precum şi de textele dialectale, conchidem că distribuţia celor două adverbe trece dincolo de utilizările acceptate de lucrările normative. Folosirea lui *numai* în context negativ este prezentă într-o mare parte a teritoriului dacoromân, iar *decât* poate trece în context afirmativ, deşi, ca ocurenţe şi ca distribuţie teritorială, fenomenul este mult mai restrâns în materialul analizat.

În ceea ce priveşte distribuţia construcţiilor cu *numai* şi *decât* (folosite în ambele contexte), constatăm că ele se combină cu alte elemente menite să exprime ideea de restricţie (*altul*, *cât*, *doar*, *fără*, *însuşi*, *singur*, *unul*) sau se asociază pleonastic în aceeaşi construcţie (*decât numai/numai decât*).

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

Ocurenţa lui *numai* ‘decât’ în structuri negative, utilizarea lui *decât* în context pozitiv şi asocierile de doi sau mai mulţi termeni cu rol de reliefare a restricţiei – unele dintre ele fiind reflexe actuale ale situaţiilor mai vechi de limbă – se constituie, pentru dacoromână, ca o particularitate sintactică regională.

SURSE

Material lingvistic adunat de Sever Pop pentru *Atlasul lingvistic român* I (= ALR I).

ALRT II = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, Partea a II-a, *Texte dialectale* culese de.... Suplement la Atlasul lingvistic român II (ALRT II), Sibiu–Leipzig, 1943.

Costin, *De neamul...* = Miron Costin, *Letopiseţul Ţării Moldovei*. *De neamul moldovenilor*, Editura Minerva, Bucureşti, 1979.

GRU = Maria Marin, Iulia Mărgărit, *Graiuri româneşti din Ungaria. Studiu lingvistic. Texte dialectale. Glosar*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005.

TDM = *Texte dialectale Muntenia*, I, de B. Cazacu, Galina Ghiculete, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1973; *Texte dialectale Muntenia*, II. Publicate sub redacţia lui B. Cazacu, de Paul Lăzărescu, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană şi Magdalena Vulpe, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1975; *Texte dialectale Muntenia*, III, de Costin Bratu, Galina Ghiculete, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pana, Marilena Tiugan, Magdalena Vulpe, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1976.

BIBLIOGRAFIE

Avram 1977 = *Particularităţi sintactice regionale în dacoromână*, în SCL, XXVIII, 1977, nr. 1, p. 29–35.

Ciompec 1985 = Georgeta Ciompec, *Morfosintaxa adverbului românesc*. *Sincronie şi diacronie*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1985.

DA, DLR = 2010, *Dicţionarul limbii române*. Ediţie anastatică după *Dicţionarul limbii române* (DA) şi *Dicţionarul limbii române* (DLR), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2010.

GALR = *Gramatica limbii române*, vol. I. *Cuvântul*, vol. II. *Enunţul*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005.

Frâncu 2009 = *Gramatica limbii române vechi (1521–1780)*, Iaşi, 2009.

Nica 1988 = D. Nica, *Teoria părţilor de vorbire. Aplicaţii la adverb*, Editura Junimea, Iaşi, Casa Editorială Demiurg, 1988.

Teaha 1961 = Teofil Teaha, *Graiul din valea Crişului Negru*, Editura Academiei, Bucureşti, 1961.

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)

RESTRICTIVE STRUCTURES IN THE DACO-ROMANIAN DIALECT OF THE ROMANIAN LANGUAGE
(*Abstract*)

The study analyzes the restrictive structures în the Romanian language spoken at the North of the Danube river, as reflected in the material offered by ALR I and dialectal text collections.

The two main restrictive adverbs, *numai* (in affirmative context) and *doar* (in negative context) '(the) only', 'just', mentioned by important grammar studies in Romanian, go beyond their use as stated by standard Daco-Romanian and, combining with other elements (adverbs, adjectives, pronouns) or with each other, lead to new ways of expressing restriction.

CUVINTE-CHEIE: *adverbe restrictive*, ***doar***, ***numai***, *context afirmativ/negativ*, *construcţii restrictive.*

KEYWORDS: *restrictive adverbs*, ***doar***, ***numai***, *affirmative/negative* context, *restrictive construction.*

Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară
„Sextil Puşcariu"
400165 Cluj-Napoca, Str. E. Racoviţă, 21
gabrieladomide@yahoo.com
veronica_vlasin@yahoo.com

BDD-V694 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:50:10 UTC)